

ฝึกตนเองจนสามารถนำ ทาน ศีล ภาวนามาประชุม ในกระแสชีวิตได้จริง และการกิจกรรมดำเนินของกระแสชีวิตเป็นเรื่องของการบำเพ็ญ ทาน ศีล ภาวนาได้

พอพูดเรื่องศีลก็คือพูดเรื่องกุศลธรรมทั้งหมด กุศลธรรมที่เป็นไปใน ๔ ระดับคือ

๑. ทานภาคิยกุศล
 ๒. ฐิติภาคิยกุศล
 ๓. วิเสสภาคิยกุศล
 ๔. นิพเพธภาคิยกุศล
- ของ ทาน ศีล ภาวนา

คำว่ากุศล หมายความว่า มหากุศลจิต ๘
คำว่าศีลแท้จริงคือ กุศล

ลักษณะพิเศษของกุศล ๔ ประการ

๑. อนุวัชชวิปากลักษณะ เป็นธรรมที่ไม่มีโทษและให้ผลเป็นความสุข เป็นลักษณะ
๒. อกุศลปฏิบัติขรสัง มีการเป็นปฏิบัติขรต่ออกุศลธรรม เป็นกิจ
๓. อกาลุสสยปัจจุปัญฐานัง มีความไม่ขุนมัว เป็นผลปรากฏ
๔. โยนิโสมนสิการปัทฐฐานัง มีการทำไว้ในใจโดยอุบายอันแยบคาย เป็นเหตุใกล้ให้เกิด

ศีลหมวด ๔

ทานภาคียกศล

เป็นกุศลที่เสื่อมได้ง่าย เพราะเป็นกุศลที่ประกอบด้วย ญาณวิปยุตต์ และเป็นกุศลที่เป็น สลึงซาริก โอมกะ มีกำลังน้อยอ่อนแอ เพราะประกอบด้วย ฉันทะ วิริยะ จิตตะ ปัญญาต่ำ ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องกรรมและผลของกรรม มีศรัทธาที่คลอนแคลน ความเพียรอ่อนแอ สติเลอะเลือนเป็นระยะ ความตั้งมั่นแห่งจิตไม่สูง ปัญญาไม่เด่น ลักษณะแบบนี้ถ้าเป็นทานกุศลก็มุ่งเกียรตยศชื่อเสียง ทำเอาหน้า ทานกุศลประเภทนี้เสื่อม เป็น **สลัพพตปรามาสทุกชั้นตอน**

ฐิติภาคียกศล

กุศลที่ไม่ก้าวหน้าไปไหน รู้บาปรู้โทษ รู้บุญ เชื่อกรรมและผลของกรรม ได้ญาณสัมปยุตต์แต่ไม่พัฒนาต่อไปเป็นรูปาวจร อรูปาวจร ไม่มีใจชวนชวายอยากทำให้ยิ่งขึ้นไป ไม่กระตือรือร้นปลุกเร้า มักน้อยในกุศล ไม่ค่อยได้ปราโมทย์ ปีติจากการสมาทาน

วิเสสภาคียกศล

กุศลที่เข้าถึงความเป็นมหัคคตะ ได้รูปฌาน อรูปฌาน เป็นไปเพื่อ ความวิเศษ เป็นไปเพื่อความเจริญ แต่ไปได้แค่สมาธิศึกษา ไม่ได้เป็นไปเพื่อชำแรกกิเลส ออกจากกามธรรมได้แต่ยังเป็น โลภียะ

นิพเพธภาคียกศล

ทาน ศีล ภาวนา หรือ ศีล สมาธิ ปัญญาที่เป็น โลกุตระ คือ มัคคจิต สามารถชำแรกกิเลสทำลายเป็นสมุจเฉทปหาน เป็น กุศลที่พระพุทธเจ้าทรงสรรเสริญ

สังเกตว่าตนเองเป็นกลุ่มไหน ดูว่าตอนฟังธรรมตื่นเต้นหรือไม่ เทียบฟังเพลง กับฟังธรรมว่ามีอาการอย่างไร

การสมาทานศีล

สมาทานต่อหน้าผู้อื่นจะมีสักขีพยาน ดีกว่าสมาทานเอง

สมาทานรวม จะมีวโรตเดียว มีเจตนาเดียวเท่านั้น
สมาทานทีละข้อ จะมีวโรตถึง ๕ เจตนาถึง ๕ ด้วย
อำนาจแห่งกิจและหน้าที่แห่งศีลแต่ละข้อ

สมาทานรวม ตั้งใจแต่วันครั้งเดียว เจตนาตั้งใจชุดเดียวรวม
กันเลย เรียกสมาทานวโรต เจตนาวโรต เข้าใจแล้ว รู้แล้วว่าต้อง
ปฏิบัติอย่างไร
ในรายละเอียดก็ต้องไปฝึกแต่ละข้ออยู่ดี

สมาทานแยกหมายถึงสมาทานทีละข้อ เจตนาที่๑ วโรตข้อที่๑
แยกไปที่ละข้อๆ

หากเรามีเจตนารวม เวลาละเมียดก็จะเสียทั้งหมด แต่ถ้าสมาทาน
แยกก็ขาดไปเป็นข้อๆ

ธรรมทนายาสสูตร

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายจงเป็นธรรมทนายา
อย่าเป็นอามิสทนายา

อามิส ๓

ปัจจยามิส อามิสคือปัจจัย ๔
โลกามิส อามิสคือเกียรติยศชื่อเสียง
วิภวามิส อามิสคือวิภวะ เช่นมनुสภุมิ เทวภุมิ พรหมภุมิ

พระพุทธเจ้าทรงให้ทานมากกว่าสัตว์ทั้งหลายในหมื่นจักรวาล
พลังของกุศลศีลที่พระพุทธเจ้าทรงบำเพ็ญมา มากกว่าสัตว์ทั้ง
หลายในหมื่นจักรวาล

เนกขัมมะ จนถึงอุเบกขาบารมี ที่ทรงบำเพ็ญมาก็เช่นเดียวกัน

กำลังบุญทานบารมีของพระพุทธเจ้ายิ่งใหญ่มาก สามารถเลี้ยง
ดูภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ได้ไม่มีวันหมด

โลกใบนี้เกิดด้วยเดชบุญของพระพุทธเจ้า

อธยาศัยใน ศิล ของพระพุทธเจ้าตอนที่เป็นพระโพธิสัตว์

ต้องการเข้าถึงความ
เป็นสัตว์สะอาดอย่าง
แท้จริง

พระโพธิสัตว์ทรงละอายต่อบาปและเกรงกลัวต่อบาป
ธรรมอันลามก ธรรมอันเลวที่เกิดขึ้น จะไม่ให้ธรรมอันเลวเหล่านี้แทรกซึม
มาในกระแสชีวิตของท่าน เมื่อเกิดขึ้นจะรีบละอย่างรวดเร็ว

ทรงเป็นผู้ไม่ฆ่า ไม่เบียดเบียน ไม่ประทุษร้าย ไม่รังแกข่มเหง
ทุกรูปแบบ ในสัตว์ทั้งหลาย

ทรงไม่ลักทรัพย์ ไม่ฉ้อ โกง ไม่ประพฤติผิดในกาม

ทรงยินดีในธรรมทั้งาม ที่เป็นกายสุจริต วจีสจฺริต มีศีล ไม่โอ้อวด
ไม่มีมายา เป็นคนซื่อตรง วาง่าย อ่อนโยน ไม่กระด้าง ไม่ดูหมิ่น
ท่าน ไม่ถือเอาของบุคคลอื่นแม้เส้นหญ้าหนึ่งเส้น

เพราะเป็นผู้กลัวความไม่สะอาด ทางกายกรรม วจิกกรรม
เป็นผู้มีสติสัมปชัญญะในการครองตนอย่างดี

คอยสกัดไม่ให้จิต
ลามกเกิดขึ้น

เห็นทรัพย์ ของกินของ ใช้นุตรภรรยาของบุคคลอื่น จักไม่ทำความ โลก
ให้เกิดขึ้นในวัตถุสิ่งของนั้นๆของบุคคลอื่น จะทำลายความ โลกที่เกิดขึ้น
ทำลายความ โกรธ ทำลายความหลง ไม่ให้เกิดขึ้นเมื่อไปยึด โยง
สัมพันธ์กับบุคคลอื่น

เว้นการทำลายหญิง พุดคำจริง ไวใจได้ สมานคนที่แตกกัน เพิ่มสิ่งที่
เป็นประโยชน์ให้ พุดน่ารัก ยิ้มแย้มแจ่มใส พุดเป็นอรรถะ ธรรมะ

ไม่มีความอยากได้ ไม่มีจิตพยาบาท ทำลายความเห็นที่
วิปริตผิดเพี้ยนด้วยความรู้ ปัญญาพิจารณาเหตุผลกรรม
และผลของกรรม ไม่ปล่อยแช่ จัดการความคิดของตน
อย่างรวดเร็ว

อรรถะ ธรรมะ
พูดเป็นเหตุเป็น
ผล

พูดทุกขสัจจะ เป็นอรรถะ
พูดสมุทฺยสัจจะ เป็นธรรมะ
พูดนิโรธสัจจะ เป็นอรรถะ
พูดมรรคสัจจะ เป็นธรรมะ

พระโพธิสัตว์ ทรงพิจารณาว่าสัตว์ทั้งหลายมีกรรมเป็นของ
ตน ทำกรรมใดไว้ดีหรือชั่วย่อมได้รับผลของการกระทำนั้น

ทรงเห็นว่าหมู่สัตว์ทั้งหลายดำเนินไปตามเจตนา เจตจำนง
เป็นไปตามกรรม

ทรงสามารถกำหนดรู้ทุกเรื่องหยั่งลงอริยสัจ

ทรงมีความกตัญญูทเวที่ อ่อนน้อมต่อผู้เจริญ
พิจารณาอาชีพรูปาบริสุทธ์แล้วจึงทำ

ศีล ๓ ระดับ

ศีลบารมี

แม้มีเหตุให้ล่วงละเมิดก็ไม่ก้าวล่วงสิกขาบท สามารถ
ระงับยับยั้งได้ ทำศีลให้สะอาดบริสุทธิ์

ศีลอุปบารมี

แม้ถูกผู้อื่นเบียดเบียนตนก็ไม่ทำร้ายตอบ จะถูก
เบียดเบียน ถูกประทุษร้ายแม้เหตุแห่งอวิยะให้เสีย
หายก็ไม่ยอมให้ศีลนั้นขาดตกบกพร่อง

ศีลปรมัตถบารมี

แม้เพราะเหตุแห่งชีวิตก็ไม่ทำให้ศีลขาดตกบกพร่อง

พระพุทธเจ้ามีความปรารถนาจะตกแต่งสัตว์ทั้งหลาย
ด้วยเครื่องประดับคือศีล ท่านจึงบำเพ็ญศีลอย่าง
ยิ่งยวด จนได้สัมพัญญตญาณมาในเรื่องศีล

คำถาม ทำไมพระสงฆ์เน้น คีล สมาธิ ปัญญา ขณะที่ฆราวาสเน้น ทาน คีล ภาวนา

เกี่ยวในเรื่องที่พระสงฆ์ไม่ได้ใช้ชีวิต ในการหาทรัพย์เพื่อเลี้ยงชีพที่เป็นการค้าขายเป็นต้น

จริงๆแล้ว ทานและศีลอยู่เป็นหมวดในเรื่องเดียวกัน
สังเกตดูเจตนาทาน คือเจตนาเจตสิก วัตถุทาน อโลภทาน วิรตีทาน

เจตนาทาน	เจตนาทานที่ประกอบด้วยมหากุศล
วัตถุทาน	ปัจจัย ๔
อโลภทาน	อโลภเจตสิกที่ประกอบกับเจตนา ที่เป็นเหตุแห่งการให้ทาน (อโทสะ อโมหะอยู่ในนั้นด้วย)
วิรตีทาน	วิรตี ๓ ที่มีการงดเว้นจากทุจริตกรรมอันเป็นเหตุของอกัณฑ์ทั้งหลาย

ชุดของศีล เจตนาศีล เจตสิกศีล เป็นชุดเดียวกันกับทานเลย
จริงๆแล้วเป็นเรื่องเดียวกัน แต่ฆราวาสต้องไปแสวงหาทรัพย์อย่าง
อาบเหงื่อต่างน้ำ ได้มาโดยชอบธรรม

พระแสวงหาอาหารโดยการบิณฑบาต แต่เอามาเก็บไว้ไม่ได้ ต้องวัน
ต่อวัน ที่เหลือต้องสละทิ้งทั้งหมด ท่านจึงไม่ได้ขັบเน้นเรื่องทาน

๒๕ % เก็บไว้เลี้ยงชีวิต
๕๐% นำไปลงทุนให้
หมุนเวียนเศรษฐกิจ

ในเรื่องทานพระพุทธเจ้าทรงสอนฆราวาสในวิธีการบริหารจัดการ
เรื่องเศรษฐกิจแนวพุทธไว้ด้วย

ทานเชื่อมกับศีล ถ้าทานที่ไม่มีศีลก็เป็นการแสวงหาทรัพย์ที่ผิดพลาด
ของพระขັบเน้นเรื่องศีล ในนั้นมีเรื่องของการให้ด้วย ดังนั้นจึงไม่ต่างกัน

คำถาม การเจริญสติให้ได้ปราโมทย์ปีติ แต่เวทนาไม่เที่ยง ทำไมเราไม่จับเน้นสมาธิไปเลย

ปราโมทย์ ปีติ บัณฑิต สุข สมาธิ ล้วนแต่ไม่เที่ยง เป็น
ทุกข์ เป็นอนัตตา

ความขมขื่นของบุคคลผู้เอาไตรลักษณ์มาเป็นข้อฝึก
ตัวปราโมทย์ไม่เที่ยง แต่ปราโมทย์ที่เกิดขึ้นติดต่อกัน แต่เป็น
ปราโมทย์ขาลง เพราะไม่มีเหตุปัจจัย

ปราโมทย์ที่ดับไปแล้ว ปีติ บัณฑิต สุข สมาธิ เป็นอนิจจังชาชิน
เมื่อเราให้เหตุปัจจัยถูกต้อง กุศลเจริญขึ้น พัฒนาขึ้น

ปีติแต่ละระดับต่างกัน พลังต่างกัน
กรณีไม่เที่ยงขอให้ เป็นอนิจจังชาชิน ใช้ได้ทั้งหมด

หิริ โอตตปปะ

หิริ

บริสุทธิ์ด้วยขันธสันดานที่ละอายต่อบาป ปราารถนเองว่าเกิดในตระกูลสูง เป็นศิษย์มีครูการทำชั่วไม่ควรแก่เรา เรียกว่าออตตาทิปเตยย

เหตุให้เกิดหิริ (เหตุภายใน) ๘ ประการ

๑. กุลละ	คำนึงถึงวงศ์ตระกูลของตน
๒. วัยะ	คำนึงถึงวัยของตน
๓. พาหุสัจจะ	คำนึงถึงการมีการศึกษา
๔. ชาติมหัตตะ	คำนึงถึงประเทศชาติ
๕. สัตถุมหัตตะ	คำนึงถึงพระบรมศาสดา
๖. ทายัชชมหัตตะ	คำนึงถึงลูกหลาน
๗. สหพรหมจารีมหัตตะ	คำนึงถึงเพื่อนพรหมจรรย์
๘. สุรภาวะ	คำนึงถึงความเก๋วก่กล้า

๒๑๖

โอตตปปะ

บางคนสมทานเพราะถือโลกเป็นใหญ่ ยังความสะดุ้งกลัวต่อบาปให้ปรากฏในขันธสันดาน ปราารถว่าจะถูกลงโทษ ผิดกฎหมาย ตระกูลจะเสียชื่อเสียง ชาวโลกติเตียน เป็นโลกาธิปเตยย

พระโพธิสัตว์เมื่อทำพลาดไปก็จะกลับมามีความรวดเร็ว ไม่จมแช่กับกิเลสอยู่นาน ถึงพร้อมด้วยศีล ถึงพร้อมด้วยหิริ โอตตปปะ ศีลก็จะกลับมาบริสุทธิ์ดังเดิม

พระโพธิสัตว์จะอภิวัตกราบไหว้เคารพครูอาจารย์
ทำการบำรุงกัลยาณมิตรนั้นตลอดเวลา

จิตใจตื่นเตนกับการศึกษาเรียนรู้ แล้วจะสาธุการ ไม่เบื้อหนาย
ต่อการเรียนรู้

เวลาผู้อื่นทำความเสียหายให้ก็จะไม่โกรธ จะอดทน
วางท่าที่ทางใจ ปรับกระบวนการความคิด

ระลึกถึงผู้มีอุปการคุณและยินดีกับผู้อื่น น้อมบุญของ
ตนเองเพื่อการบรรลุสัมมาสัมโพธิญาณเท่านั้น

พระโพธิสัตว์เมื่อมีโทษก็เห็นด้วยความเป็นโทษไม่พุดบิตเบียน ไม่
ซบซ้อน

สังเกตกิเลสของตนตลอดเวลา รู้จักตนเองได้ทุกมุม
ซำระกิเลสของตนและของคนอื่นได้ หาอุบายให้ผู้อื่น
ออกจากกิเลส

พระโพธิสัตว์เป็นผู้ทำกรรมใดที่ทำให้ได้ยากอย่างยิ่ง กว้างขวาง
ที่สุดและมีอานุภาพเป็นอนจินไตย
ท่านจะทำกรรมที่ทำให้ยาก อานุภาพยิ่งใหญ่ให้ได้สัมมาสัมโพธิ
ญาณ ไม่กลัวไม่หวั่นไหว ในการกระทำนั้นเลย แม้ต้องเดินผ่านหลุม
ถ่านเพลิงหรือลงนรกอเวจี

ทุกบุญกุศลที่เราทำต้องน้อมใจไปเพื่อนิพพานเท่านั้น

จะเป็นกัลยาณมิตรให้ผู้อื่นต้องฉลาดหาอุบายดึงเขาออก
จากกิเลสให้ได้

คำถาม หากกลัวในการเข้าป่าช้า ให้ออกจากความกลัวด้วยการเข้าไปอยู่ในป่าช้า

ความกลัวเป็น โทสะ ต้องระงับด้วยอโทสะ คือ ชนฺตี

ความกลัวเกิดจากการคิดปรุงแต่งเอง

วิธีการฝึกคือ ให้เข้าไปดูในเวลากลางวันแล้วจดจำรายละเอียดต่างๆไว้ เพื่อไม่ให้ตอนกลางคืนเกิดการปรุงแต่ง

คำถามเรื่องพระโพธิสัตว์ตัดไฟแต่ต้นลมหมายถึงอย่างไร หากเจอคนนี้แล้วเกิดความ
กำหนดขัดเคือง เราควรอยู่เพื่อฝึกหรือควรไม่ไปเจอคนนี้

มี ๒ กรณี คือหากกรณีที่เราจะไปสัมพันธ์แล้วบาปเกิดตลอดเวลา
แต่เสียอย่างเดียวไม่คุ้ม ก็ไม่ควรไปเจอ

ถ้าไปแล้วเราสามารถปิดบาปของตัวเองได้แล้วและยังสามารถเกื้อกูล
เขาให้มีศีล สมาธิ ปัญญาได้ก็ควรไป

ให้ใช้สติปัญญาเข้าไปพิจารณาไม่ใช่เอาความรู้สึกกลัวหรือไม่กลัว
ชอบหรือไม่ชอบเป็นตัวตั้ง